

1. Yleistä

2. Yhdistystoiminta

2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut

2.2 Yhdistyksen kokoukset

2.3 Hallitus

2.4 Toimisto ja henkilöstö

2.5 Talous ja varainhankinta

3. Kustannustoiminta ja myynti

3.1 Kustannustoiminta

3.2 Myynti- ja välitystoiminta

3.3 Tähdet ja avaruus -lehti

4. Koulutus- ja valistustoiminta

4.1 Planetaario

4.2 Kurssit

4.3 Esitelmät

4.4 Kirjasto

4.5 Kaivopuiston tähtitorni ja näytökset

4.6 Yleisötapahumat

4.7 Ursan koulu- ja päiväkotipalvelu

4.8 Kiertävä näyttely

4.9 Viestintä ja verkkopalvelut

5. Nuorisotoiminta

5.1 Lasten ja nuorten kerhotoiminta

5.2 Leirit

5.3 Nuoriso-ohjaajien koordinointi

6. Harrastustoiminta

6.1 Jaostot

6.2 Stella Arcti –palkinto

6.3 Cygnus

6.4 Harrastajien verkkojulkaisu Zeniitti

6.5 Taivaanvahti-havaintojärjestelmä

6.6 Ursan havaintokeskus Tähtikallio

6.7 Aikuisten kerho

7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin

7.1 Tähtiyhdistykset

7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät

7.3 Kansainväliset yhteydet

1. Yleistä

Vuosi 2015 on Ursan 94. toimintavuosi. Tähtitieteellinen yhdistys Ursa ry tarjoaa jäsenilleen ja yleisölle selkeän ja nykyaikaisen käsityksen maailmankaikkeudesta sekä edistää tähtitieteen ja lähialojen harrastusta, kouluopetusta ja aikuiskasvatusta. Erityistä huomiota kiinnitetään luotettavan ja suomalaisiin oloihin sovitettun tiedon saattamiseksi nuorille.

Vuoden aikana kehitetään erityisesti jäsenille suunnattuja verkkopalveluita, nuorisotoimintaa sekä Tähtikallion havaintokeskuksen toimintaedellytyksiä.

2. Yhdistystoiminta

2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut

Ursan jäsenmäärän vuoden 2015 aikana oletetaan olevan keskimäärin 18 000. Ursan korkealaatuiset julkaisut, harrastus- ja muut palvelut sekä tapahtumat takaavat sekä nykyisten jäsenien korkean tyytyväisyyden jäsenyyteensä että jäsenmäärän kasvun.

Jäsenmaksut vuonna 2015 ovat:

Aikuiset 4X €

Nuoret (alle 18-vuotiaat) 3X €

Perhejäsenet 1X €

Yhteisöjäsenet 4X €

Kannatusjäsenet 4X0 €

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Ursan sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa.

2.3 Hallitus

Hallitus kokoontuu vuoden aikana noin kuusi kertaa. Tarvittaessa järjestetään seminaareja rajatulla teemalla.

2.4 Toimisto ja henkilöstö

Ursan vakituisen henkilöstön määrä on kahdeksan. Esimiehenä toimii toimitusjohtaja. Henkilöstön työtehtäviä ja työnjakoa kehitetään tarvittaessa. Siviilipalvelusmiehiä ja osaa- aikaista henkilökuntaa käytetään tarvittaessa.

2.5 Talous ja varainhankinta

Ursan toiminta rahoitetaan lähinnä jäsenmaksuilla sekä kustannus- ja välitystoiminnan tuotoilla. Lisäksi Ursa anoo tarpeen mukaan apurahoja ja avustuksia, erityisesti erikoisprojekteihin ja -hankintoihin. Suurimmat menoerät koostuvat jäsenlehden ja kirjojen painatuskuluista, palkoista ja toimitilojen vuokrista.

3. Kustannustoiminta ja myynti

3.1 Kustannustoiminta

Ursan julkaisemat tähtitieteeseen, muihin luonnontieteisiin sekä tähtiharrastukseen liittyvät kirjat ovat merkittävä ja näkyvä osa Ursaa. Ursa jatkaa kustannustoimintaa.

3.2 Myynti- ja välitystoiminta

Ursan suoramyynä on pääasiassa postimyyntiä. Käteismyyntiä on toimistossa ja tähtitornilla sekä yhdistyksen tapahtumissa ja messuilla.

Ursan kustantamia kirjoja sekä Tähdet ja avaruus -lehden irtonumeroita myydään myös kirja-kaupoissa. Jäsenet voivat ostaa Ursan kirjoja jäsenhintaan sekä Ursan toimistolta että Helsingin keskustan Kolmen sepän kirjakaupasta.

Ursa palvelee jäseniään tarjoamalla aloitteleville harrastajille havaintovälineiden käyttöön liittyvää neuvontaa sekä edullisia ja hyvälaatuisia kaukoputkia ja kiikareita. Kaukoputkien hintaan sisältyy alkuopastus, ohjekirjallisuutta, käyttökurssi sekä puhelintuki.

3.3 Tähdet ja avaruus -lehti

Tähdet ja avaruus on Ursan jäsenlehti. Lehestä ilmestyy kahdeksan numeroa. Tähdet ja avaruus kuuluu yhdistyksen vuosijäsenten jäsenetuihin. Lehden voi myös tilata liittymättä yhdistyksen jäseneksi, jolloin tilausmaksu on 51 euroa. Lehden numerot ovat jäsenten luettavissa myös verkossa. Lehden toimituksessa työskentelevät päätoimittaja, toimitussihteeri ja toimittaja. Lehden toimitus ylläpitää avaruus.fi-verkkosivuilla päivittäistä tähtitieteen uutispalvelua ja keskustelufoorumia.

4. Koulutus- ja valistustoiminta

4.1 Planetaario

Planetaarionäytöksiä pidetään etupäässä pääkaupunkiseudun kouluissa, päiväkodeissa ja erilaisten yleisötapahtumien yhteydessä, kuten Tieteen päivillä Helsingissä ja Turussa. Lisäksi planetaario on mukana vuodelle 2015 suunnitelluissa ja apurahoin toteutettavissa poikkitieteellisissä ja -taiteellisissa esityksissä "Valoisa maailma" ja "Muissa maailmoissa".

Starlab-planetaariota vuokrataan edullisesti kouluille sekä järjestetään opettajille koulutuksia planetaarion itsenäiseen käyttöön.

Ursa järjestää planetaarionäytöksiä myös Helsingin yliopiston Observatorion planetaariossa itsenäisesti sekä yhteistyössä yleisökeskuksen kanssa.

4.2 Kurssit

Kurssiohjelman rungon muodostavat kaukoputkikurssit, tähtitaivaan peruskurssit sekä tähtitaivaan jatkokurssi. Kaukoputken käyttöön opastavia ilmaisia pikakursseja järjestetään pimeänä vuodenaikana suunnilleen kerran kuukaudessa. Kerran vuodessa järjestetään tähtivalokuvauskurssi, tähtivalokuvien jälkikäsitteilykurssi sekä maailmankaikkeuden peruskurssi.

OK-opintokeskus tukee Ursan kurssitoimintaa.

4.3 Esitelmät

Ursa järjestää syksyisin ja keväisin 3-5 yleisöesitelmää Helsingissä Tieteiden talolla. Niiden lisäksi järjestetään yksittäisiä esitelmiä esimerkiksi yleisötapahtumien yhteydessä. Esitelmät keskittyvät ajankohtaisiin aiheisiin ja tarjoavat tuoreinta tietoa tähtitieteestä ja sen lähitieteistä sekä tähtiharrastuksesta.

OK-opintokeskus tukee Ursan esitelmien järjestämistä.

4.4 Kirjasto

Ursan kirjasto palvelee omatoimista tiedonhakijaa tähtitieteen ja muiden luonnontieteiden aloilla. Kirjastoon tilataan sekä useita tähtitieteen populaarilehtiä että merkittävimpiä tieteellisiä julkaisuja. Lisäksi saatavilla ovat kotimaisten tähtiharrastusyhdistysten lehdet. Verkossa julkaistaviin lehtiin voi tutustua kirjaston tietokoneelta. Ursan piirissä pidettyjen vanhojen esitelmien saatavuutta parannetaan. Kirjaston tietokoneelle kootaan lukuisien ulkomaisten lehtien verkkoversioita.

Lehtiä ja vuosijulkaisuja sidotetaan vuoden alussa aiempaan tapaan. Vuoden 2014 syyskuun lopun 7860 (6430 lainattavaa nimikettä) nimikkeen kokoelmaa kasvatetaan vuoden loppuun mennessä sidotettujen lehtivuositietojen lisäksi noin kolmellakymmenellä ostetulla nimikkeellä.

Uusia teoksia hankittaessa otetaan jäsenten toiveet mahdollisuuksien mukaan huomioon. Lainattavien nimikkeiden luettelo päivitetään verkkoon vuoden alussa ja mahdollisuuksien mukaan myös vuoden kuluessa. Lainaus on mahdollista myös toimiston aukioloaikoina ja postitse.

Kirjaston blogissa esitellään uusien kirjojen lisäksi vanhempia kirjoja sekä kirjastoon tulevia lehtiä. Yhteistyö tieteellisten ja kunnallisten kirjastojen kanssa jatkuu.

4.5 Kaivopuiston tähtitorni ja näytökset

Tähtinäytöksiä järjestetään Kaivopuiston tähtitornilla 15.1.–15.3. ja 15.10.–15.12. klo 19–21 tiistaista sunnuntaihin. Aurinkonäytöksiä järjestetään 15.3.–15.6. sekä 1.8.–30.9. sunnuntaisin klo 13–15. Lisäksi näytöksiä järjestetään erilaisten yleisötapahtumien yhteydessä. Koululais- ja muut ryhmät voivat myös tilata yksityisnäytöksiä. Kaikki näytökset järjestetään vain selkeällä säällä. Ursan jäsenillä on näytöksiin vapaa pääsy.

Näytännöt järjestetään harrastajavoimin. Näyttäjryhmä kokoontuu vuoden aikana vähintään kaksi kertaa kehittämään näytöksien sisältöä. Torninhoitaja vastaa tornin teknisestä ylläpidosta.

Tähtinäytöksiä voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan myös Helsingin yliopiston Observatorion tähtitorneissa.

4.6 Yleisötapahtumat

Ursa osallistuu Tieteen päiville ja Tieteiden yöhön tammikuussa 2015. Tapahtumassa järjestetään planetaarionäytöksiä ja kirjamyyniä.

Viikonlopun mittainen Tähtipäivät järjestetään yhteistyössä parhaan alustavan suunnitelman tehneen paikallisyhdistyksen kanssa. Ursa korvaa tapahtuman perusteltavissa olevia kuluja 1 500 € saakka, antaa konsultaatioapua, luo tapahtumalle graafisen yleisilmeen, tiedostusapua sekä tarvittaessa järjestää laskutuksen Ursan kautta. Vuoden 2015 Tähtipäivät järjestetään 21.–22.3. Mikkeliissä yhteistyössä Mikkelin Ursa ry:n kanssa.

Valtakunnallista tähtiharrastuspäivää vietetään elokuun viimeisenä lauantaina. Päivän aikana tähtiharrastusyhdistykset kautta maan esittelevät toimintaansa yleisölle.

Ursa osallistuu Kansainvälisen avaruusviikon toimintaan 4.–10. lokakuuta.

Ursa osallistuu myös ulkopuolisten järjestäjien tapahtumiin, messuille ja näyttelyihin. Toimistolla järjestetään joulukuussa joulumyyjäiset.

4.7 Ursan koulu- ja päiväkotipalvelu

Koulu- ja päiväkotipalvelun materiaalipakettien ja kaukoputkien lainaaminen on ilmaista toimistolta noudettaessa, muutoin lainauksesta veloitetaan lähetyskulut.

Pääkaupunkiseudun ja lähialueiden koulut voivat tiedustella Ursasta esitelmää tai päivänavausta. Palvelu on maksuton.

4.8 Kiertävä näyttely

Näyttelyä lainataan kirjastoille, kouluille ja muille julkisille yhteisöille. Näyttelyesineiden lainaaminen on maksutonta, postilainoista veloitetaan lähetyskulut.

4.9 Viestintä ja verkkopalvelut

Ursan toiminnasta ja tähtitaivaan tapahtumista tiedotetaan Tähdet ja avaruus -lehdessä, Ursan kotisivuilla ja erityisesti etusivun ajankohtaisuutisissa, yhdistyksen Facebook-sivulla sekä sähköpostilistoilla. Tarpeen mukaan laaditaan myös lehdistötiedotteita. Yleisön ja tiedotusvälineiden kanssa kommunikoidaan säännöllisesti myös puhelimella ja sähköpostitse.

Verkkopalveluiden (kuten verkkosivujen, sähköpostilistojen ja sähköpostiosoitteiden) tarjoamista paikallisyhdistyksille jatketaan.

Ursan sivuilla ilmestyy joukko asiantuntijoiden kirjoittamia blogeja.

Vuoden aikana kehitetään jäsenille suunnattuja verkkopalveluita.

Helsingin yliopistomuseon tähtitieteen yleisökeskus, Helsingin observatorio näkyy osana Ursan tiedotusta.

5. Nuorisotoiminta

Ursan järjestämä nuorisotoiminta tähtää lasten ja nuorten luonnontieteisiin ja erityisesti tähtitieteeseen kohdistuvan kiinnostuksen herättämiseen ja tukemiseen. Yhdistyksen tarkoituksena on tarjota selkeä ja nykyaikainen käsitys maailmankaikkeudesta jäsenilleen ja suurelle yleisölle, ensisijaisesti nuorille.

5.1 Lasten ja nuorten kerhotoiminta

Lasten ja nuorten yleiset tähtiharrastuskerhot Meissa, Rigel, Alnilam sekä sekä tiedeopetuksen keinoja kokeilevat tutkijakerhot kokoontuvat syys- ja kevätkausilla kerran viikossa Helsingin yliopiston Observatorion tiloissa. Ohjelmointikerho jatkaa toimintaansa Nuorten toimintakeskus Hapen Pelitalossa. Vuoden aikana kerhotoiminnassa keskitytään erityisesti tutkimaan tähtitieteen, matematiikan ja fysiikan opetusmenetelmiä.

Toimintaa laajennetaan ja muokataan tarvittaessa ja sen jatkuvuus pyritään turvaamaan mahdollisimman hyvin. Kerhot ovat maksuttomia Ursan nuorisojäsenille.

5.2 Leirit

Lapsille ja nuorille järjestetään vuonna 2015 yksi talvileiri ja neljä kesäleiriä. Leirit järjestetään Ursan havaintokeskus Tähtikallion tiloissa.

Ursa järjestää myös kesällä yhteistyössä Helsingin yliopistomuseon tähtitieteen yleisökeskuksen, Helsingin observatorion kanssa lasten ja nuorten päiväleirejä.

5.3 Nuoriso-ohjaajien koordinointi

Nuoriso-ohjaajien toimintaa ja kerhojen sisältöä koordinoi vastaava kerhonohtaja. Nuorisotoiminnan ohjaajien ensiapu- ja ohjaajaosaamista täydennetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on, että kaikki ohjaajat ovat suorittaneet ensiapukurssin.

6. Harrastustoiminta

Ursan harrastus- ja havaintotoiminta on valtakunnallista. Keskeisimmät harrastajia kokoavat verkkoyhteisöt ovat Ursan ylläpitämät sähköpostilistat, Avaruus.fi-keskustelufoorumi sekä Taivaanvahti-havaintojärjestelmä.

Ursan toimijoiden yhteinen illanvietto järjestetään loppusyksystä. Tilaisuudessa jaetaan ansioituneiden tähtiharrastajien palkinnot sekä muut mahdolliset huomionosoitukset.

6.1 Jaostot

Ursan jaostot tarjoavat valtakunnallisen yhteydenpitokanavan aktiivisille harrastajille. Ursassa on 12 harrastusjaostoa ja kaksi jaostoihin verrattavaa harrastusryhmää. Jaostot ohjaavat harrastustoimintaa ja järjestelmällistä havaintojen tekoa alallaan.

Jaostojen yhteisiä hankkeita, kuten tapahtumia ja hallintoa, koordinoi ja tukee jaostojen yhteistyöelin. Jaostojen yksityiskohtaisempi toimintasuunnitelma on liitteessä 1.

6.2 Stella Arcti -palkinto

Ursa palkitsee ansioituneita tähtiharrastajia Stella Arcti -palkinnolla. Palkitsemisen perusteena voi olla merkittävä havainto tai ansiokas havainto- tai harrastustoiminta. Palkinto on jaettu vuodesta 1988 lähtien, ja se jaetaan Tähtipäivien yhteydessä.

6.3 Cygnus

Ursa järjestää loppukesästä yhteistyössä jonkun paikallisyhdistyksen kanssa Cygnus-kesätapahtuman. Tapahtuma kokoaa Ursan harrastusjaostot suunnittelemaan yhteistä toimintaa ja raportoimaan kuluneen kauden havainnoista. Tapahtuma on järjestetty säännöllisesti vuodesta 1987. Ursa osallistuu Cygnuksen järjestämiseen hoitamalla tarvittaessa tapahtuman rahaliikenteen, lainaamalla kalustoa sekä korvaamalla järjestävälle yhdistykselle muuten koituvat kohtuullisenkokoiset, perustellut rahalliset tappiot.

6.4 Harrastajien verkkojulkaisu Zeniitti

Ursa julkaisee harrastustoimintaan keskittyvää verkkojulkaisua, jolla on vastaava toimittaja ja toimitussihteeri. Julkaisua kirjoittavat vapaaehtoiset harrastajat ja se on kaikkien halukkaiden luettavissa.

6.5 Taivaanvahti-havaintojärjestelmä

Taivaanvahti on Ursan perustama havaintojärjestelmä tähtitieteellisten ja ilmakehän ilmiöiden seurantaan. Järjestelmä sijaitsee internetissä osoitteessa www.taivaanvahti.fi. Kyseessä on kaikille suomalaisille avoin työkalu, jonka avulla jaetaan tietoa Suomen yö- ja päivätaivaalla

esiintyvistä ilmiöistä. Havaintojärjestelmän ylläpito tehdään pääosin vapaaehtoisvoimin. Järjestelmällä on noin 20 moderaattoria.

Vuonna 2015 jatketaan Tieteen tiedotus ry:n sekä Jenny ja Antti Wihurin säätiön myöntämien apurahojen turvin järjestelmän kehittämistä.

6.7 Ursan havaintokeskus Tähtikallio

Havaintokeskus toteuttaa vuoden aikana uutta kehityshanketta, jonka tavoitteena on monipuolistaa keskuksen kokonaisuutta ja kasvattaa näin käyttäjämääriä ja käyttöastetta.

Havaintokeskuksen yksityiskohtaisempi toimintasuunnitelma on liitteessä 2.

6.8 Aikuisten kerho

Aikuisten harrastajien kerho kokoontuu joka toinen viikko Helsingin yliopiston Observatoriolla. Kerhossa keskustellaan tähtitieteellisistä aiheista sekä tehdään tutustumiskäyntejä kiinnostaviin kohteisiin. Toisinaan puhumassa on kutsuttuja asiantuntijoita tähtitieteen ja lähitieteiden saralta.

7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin

7.1 Tähtiyhdistykset

Ursa jatkaa Suomen noin 40 tähtiyhdistyksen ja kerhon tietokannan ylläpitämistä. Aktiivisille yhdistyksille lähetetään veloituksetta Ursan uutuukskirjoja sekä Tähdet ja avaruus -lehden vuosikerta. Lisäksi Ursa tarjoaa yhdistysten kotisivuille palvelintilaa.

Yhteydenpito yhdistyksiin hoidetaan suunnittelijan sekä kerho- ja yhdistystoimintajaoston yhteistyönä. Vuoden aikana järjestetään myös yhdistysseminaari.

7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät

Ursa tekee yhteistyötä yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa. Ursa on Tieteellisten seurain valtuuskunnan aktiivinen jäsen, ja Ursa on edustettuna valtuuskunnan hallituksessa kaudella 2015-2017. Yhdistys huolehtii siitä, että valtuuskunnan jäsen ehdot täyttyvät vastaisuudessaakin. Ursa järjestää esitelmia ja kursseja Opintotoiminnan keskusliiton tuella. Ursa on Suomen kustannusyhdistyksen, Suomen Tiedekustantajien sekä Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton jäsen. Ursa on myös Suomen tähtitieteilijäseuran kannatusjäsen.

Löyhempää yhteistyötä tehdään tilannekohtaisesti myös muiden kotimaisten sivistysjärjestöjen, opettajaliittojen (MAOL, BMOL), kirjastojen, päiväkotien ja koulujen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös tiedekeskus Heurekan, Suomen ympäristökeskuksen sekä Helsingin yliopiston tähtitieteen opiskelijoiden ainejärjestö Meridiaanin kanssa.

7.3 Kansainväliset yhteydet

Ursa pitää yllä aktiivisesti kansainvälisiä yhteyksiä. Suuri osa yhteistyöstä tapahtuu havaintojaostojen toiminnassa henkilökohtaisten kontaktien ja aineistojen vaihdon kautta. Ursa tai sen toimihenkilöt ovat mukana mm. seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä: Association of Lunar and Planetary Observers, British Interplanetary Society, British Astronomical Association, European Association for Astronomy Education (EAAE),

Tähtitieteellinen yhdistys Ursa
Toimintasuunnitelma 2015

International Meteor Organization, Royal Astronomical Society of Canada - Kingston Centre,
Svensk AmatörAstronomisk Förening (SAAF), The Planetary Society.

Toimihenkilöt osallistuvat tarvittaessa em. järjestöjen kokouksiin. Ursan kirjastolla on laajat kansainväliset yhteydet.